

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
वेणूताई चव्हाण कॉलेज कराड
बी.ए. भाग - 1. सत्र:-2
विषय-मानवी भूगोल

विषय कोड नं.- 71285 पेपर नंबर:- 2

प्रश्नसंच

प्रा. निलम शंकर देसाई
वेणूताई चव्हाण कॉलेज कराड
जि. सातारा

प्रश्न :योग्य पर्याय निवडून विधाने पूर्ण करा.

- मानवी व्यवसाय व नैसर्गिक घटकांचा अभ्यास खालीलपैकी कोणत्या शाखेत केला जातो
अ) मानवी भूगोल ब) भूरूपशास्त्र
क) हवामान शास्त्र ड) यापैकी नाही
- खालीलपैकी कोणत्या प्रमुख कारणांनी स्त्रियांचे स्थलांतर होते ?
अ) शिक्षण ब) विवाह
क) नोकरी ड) गरिबी
- बाजारपेठेच्या अनुषंगाने निर्माण होणाऱ्या नगरांना काय म्हणतात?
अ) औद्योगिकनगरे ब) व्यापारी नगरे
क) धार्मिकनगरे ड) प्रशासकीय नगरे
- खालीलपैकी कोणत्या वस्ती प्रकारात घरात जाण्यासाठी लाकडी शिडीचा वापर केला जातो?
अ) झुलती वस्ती ब) तारा सदृश्य
क) गोलाकार ड) बाणाकृती
- लोकसंख्येची वाढ मालथसच्या सिद्धांताप्रमाणे खालीलपैकी कोणत्या पद्धतीने होते ?
अ) भूमिती ब) गणिती
क) अनेक ड) अत्यल्प
- खालीलपैकी कोणत्या शास्त्रज्ञाला मानवी भूगोलाचा जनक असे म्हणतात?
अ)ब्लाश। ब) रॅटझेल
क) हंटिंग्टन ड) बुर्न्स
- खालीलपैकी ग्रामीण वसाहती चे प्रमुख कार्य कोणते?
अ) शेती ब) प्रशासन.
क) मासेमारी ड) पशूपालन
- खालीलपैकी कोणते साधन हे सर्वात जास्त पाण्याची बचत करणारे आहे?
अ) कालवा ब) विहीर
क) ठिबक ड) कृपनलिका
- निर्वाह शेतीचा खालीलपैकी कोणता प्रकार आहे?
अ) मळ्याची शेती ब) स्थलांतरीत शेती

- क) मिश्र शेती   ड) व्यापारी शेती
10. खालीलपैकी कोणती पिके ही कोरडवाहू शेतीतील आहेत?
 अ) ज्वारी, बाजरी   ब) चहा, कॉफी
 क) ऊस, कापूस   ड) तांदूळ, मका
11. लोकसंख्येच्या वितरणावर खालीलपैकी कोणता सामाजिक घटक परिणाम करतो?
 अ) मृदा   ब) कुटुंबव्यवस्था
 क) खनिजे   ड) जंगले
12. स्थलांतर करण्याचे प्रमाण हे वृद्ध वयोगटात कसे असते?
 अ) जास्त   ब) मध्यम
 क) कमी   ड) यापैकी नाही
13. लोकसंख्येचे स्थलांतर हे खालीलपैकी कोणत्या प्रमुख उद्देशाने केले जाते?
 अ) सामाजिक   ब) आर्थिक
 क) गरीबी   ड) सुरक्षितता
14. खालीलपैकी कोणत्या प्रदेशात लोकसंख्येची घनता विरळ असते?
 अ) मैदानी प्रदेश   ब) अतिथंड ध्रुवीय प्रदेश
 क) गंगा ब्रह्मपुत्रा खोरे   ड) नाईल नदीचे खोरे
15. लोकसंख्येची वाढ मालथसच्या सिद्धांताप्रमाणे कोणत्या पद्धतीने होते ?
 अ) भूमिती   ब) गणिती
 क) अनेक   ड) अत्यल्प
16. खालीलपैकी कोणत्या शास्त्रज्ञाला मानवी भूगोलाचा जनक असे म्हणतात
 अ) ब्लाश।   ब) रॅटझेल
 क) हंटिंग्टन   ड) बुर्न्स
17. जगामध्ये खालीलपैकी कोणाला हरित क्रांतीचे जनक म्हणतात?
 अ) हंबोल्ट   ब) जे. एच. व्हॅन.
 क) डॉ. एम एस स्वामीनाथन   ड) नॉर्मन बोरलॉग
18. जेथे अनेक दिशांनी रस्ते एकत्र मिळतात तेथे कोणत्या प्रकारची वसाहत निर्माण होते?
 अ) रेषाकार   ब) तारा कार
 क) वर्तुळाकार   ड) त्रिकोणाकार
19. खालीलपैकी कोणता उद्योग हा शेतीवर आधारलेला आहे?
 अ) वैद्यकीय   ब) प्लास्टिक उद्योग
 क) गुळ निर्मिती   ड) करमणूक
20. शेती विकासाला खालीलपैकी कोणता प्रदेश जास्त अनुकूल असतो?
 अ) डोंगराळ   ब) मैदानी
 क) बर्फाळ   ड) तीव्र उताराचे
21. खालीलपैकी कोणता घटक नगर व शहराच्या वाढीला मोठ्या प्रमाणात मदत करतो?
 अ) उदोगधंदा   ब) जलसिंचन
 क) शेती   ड) यापैकी नाही
22. जेथे पावसाचे प्रमाण जास्त आहे तेथे कोणत्या प्रकारची वसती आढळते?
 अ) झुलती वसती।   ब) गोलाकार
 क) तारासदृश्य   ड) बाणाकृती
23. पुढीलपैकी मानवनिर्मित घटक कोणता?

अ) नदी   ब) डोंगर

क) रस्ते ड) खनिजे

24. धरणग्रस्तांचे स्थलांतर हे कशाप्रकारचे असते ?
अ) स्वइच्छेचे   ब) फायद्याचे
क) तडजोडीचे   ड) सक्तीचे
25. खालीलपैकी कोणत्या शास्त्रज्ञाने लोकसंख्या संक्रमण सिद्धांत मांडला
अ) नॉटेस्टाईन   ब) रॅटझेल
क) हंटिंग्टन   ड) बुन्स
26. भारतामध्ये खालीलपैकी कोणाला हरित क्रांतीचे जनक म्हणतात?
अ) हंबोल्ट   ब) जे. एच. व्हॅन.
क) डॉ. एम एस स्वामीनाथन   ड) नॉर्मन बोरलॉग

प्रश्न 2. टिपा लिहा.

1. मानवी भूगोलाची व्याप्ती
2. मालकाच्या सिद्धांताचे महत्व
3. नागरीकरण
4. स्थलांतरीत शेती
5. स्थलांतराचे प्रकार
6. विखुरलेल्या वस्ती
7. मानवी भूगोलाचे महत्त्व
8. लोकसंख्या संक्रमण सिद्धांत
9. वसाहतीचे महत्व व उद्देश
10. जमिनीची धूप व त्यावरील उपाय
11. कृषी उत्क्रांती
12. हरित क्रांती व नॉर्मल बोरलॉग
13. नैसर्गिक कृषी समस्या
14. ग्रामीण वसाहती व नागरी वसाहती मधील फरक
15. मानवी भूगोलाच्या व्याख्या
16. लोकसंख्या वितरणावर परिणाम करणारे प्राकृतिक घटक

प्रश्न 3 दीर्घोत्तरी प्रश्न

- 1) मानवी भूगोलाची व्याख्या सांगून शाखांची थोडक्यात माहिती लिहा?
- 2) जगातील लोकसंख्येच्या वितरणावर परिणाम करणाऱ्या नैसर्गिक व आर्थिक घटक स्पष्ट करा?
- 3) ग्रामीण वसाहतीचे आकार आकृतीसह थोडक्यात स्पष्ट करा?
- 4) शेतीवर परिणाम करणाऱ्या घटकांचे सविस्तर विश्लेषण करा?
- 5) मानवी भूगोलाची व्याख्या सांगून मानवी भूगोलाची व्याप्तीचे सविस्तर वर्णन करा?
- 6) स्थलांतर म्हणजे काय सांगून स्थलांतरांचे प्रकार व स्थलांतरावर परिणाम करणारे घटक थोडक्यात सांगा?
- 7) ग्रामीण वसाहती व शहरांची कार्य सोदाहरण सांगा?
- 8) नागरिकांनावर परिणाम करणाऱ्या घटकांची थोडक्यात माहिती द्या?
- 9) शेतीचे प्रमुख प्रकार सांगून निर्वाह शेतीची थोडक्यात माहिती द्या?
- 10) व्यापारी शेतीचे प्रकार सांगून मळ्याच्या शेतीचे सविस्तर वर्णन करा?
- 11) मिश्र शेती म्हणजे काय सांगून मिश्र शेतीचे महत्व सांगा?

12) थॉमस रॉबर्ट माल्थसचा लोकसंख्या वाढीचा सिद्धांत थोडक्यात स्पष्ट करा?